ואם לאו אשם זה של שלמי נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל [א] ליום ולילה [ה]תקוני גברא שאני התינח אשם לוג מאי איכא למימר דאמר לוג זה יהא נדבה ודילמא לאו מצורע הוא ובעי מקמץ דמקמיץ [ב] ודילמא מצורע הוא ובעי מתן שבע דיהיב והא חסר ליה דמייתי פורתא ומלי ליה דתנן [ו]חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו והא בעי הקטרה דאקטר ליה אימת אי בתר מתנות שבע הוו להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה ואין מקטירין את הקומץ עליהן אי קודם מתנות שבע [ז][ג]כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו אמר רב יהודה בריה דר"ש בן פזי דמסיק להו לשם עצים דתניא [ד] רבי אליעזר אומר [י][ג] לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה

והא הכא דלמא לאו מצורע הוא והוי שלמים וקתני ונאכל ליום ולילה אלמא לכתחלה נמי שרי ר"ש: **הא תינח אשם כו'.** מלתיה דר"ש קא מפרש ואזיל ולאו לרבא קא מותיב: **לוג זה יהא נדבה.** אם אינו מצורע דאמרי' לקמן בפ' כל התדיר (דף צא.) מתנדבין שמן בפני עצמו: **ובעי מיקמץ.** [ג]המתנדב שמן קומצו ומקטיר הקומץ ושיריו נאכלין כדיליף ליה (לקמן צא:) מקרבן מנחה (קרבן) מלמד שמתנדבין שמן כמנחה [ד] כו': **מתן שבע.** כדכתיב קרא בלוג של מצורע והזה מן השמן באצבעו [וגו'] (ויקרא יד): **והא חסר ליה.** ע"י קמיצה ולוג חסר פסול כדכתיב (שם) ולוג שמן: **עד שלא יצק.** מן הלוג על כפו השמאלית כדכתיב ומן השמן יצק הכהן על כף הכהן השמאלית והזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית (שם): **והא בעי קומץ הקטרה.** דדלמא נדבה הוא: **דמקטיר ליה.** ושיריים נאכלין ממ"נ אי דמצורע הוא הרי הוא נאכל כדאמרי' בפ' בית שמאי (לעיל דף מד:) לכל קרבנם לרבות לוג שמן של מצורע ואי נדבה הוא הרי הוא כשירי מנחה: **אי בתר מתנות שבע.** דלמא נדבה הוא וכי יהיב מתן שבע בתר קמיצה הוו להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה וקי"ל במנחות בפ"ק (דף ט:) אין מקטירין הקומץ עליהן דכתיב מן המנחה פרט לשחסרה היא כו': **ואי קודם מתן שבע.** היכי מצי למיתב תו מיניה מתן שבע דלמא נדבה היא והקטרת הקומץ הקטרה והנך הוו להו שיריים וכי הדר מעייל מידי [ה] מינייהו קא עבר משום בל תקטירו כדכתיב (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש וגו' והאי ממנו יתירא הוא ודרשינן ביה נמי לא תקטירו כל שממנו אשה לה' יש בכלל הזה קדשים ושירי מנחה ולחם הפנים שקרב מהן כבר לאישים האימורים וכן הקומץ וכן הבזיכין קיימי שירים בבל תקטירו והנך הזאות במקום הקטרה קיימי: **לשם עצים.** דאמר הכי [ו] אם מצורע הוא דאין הקטרת הקומץ הקטרה דהא לאו נדבה הואי הרי מזה מאלו שאינן שיריים ואם אינו מצורע והקטרת הקומץ הקטרה ויש ממנו לאישים ואלו שיריים הם ובבל תקטירו הרי הזאות האלו כאילו הם מים שהרי רשאי להעלות שירי מנחה על [ז] המזבח:

לשם

נדבה או חובה וחטאת העוף מחוכתי ואם טהור אני העולה ראשונה חובה או נדבה וחטאת העוף ספיקו וה"ה נמי דמתנה אם כלתה נזירות מתגלחת שניה שתיהן העולות נדבה וחטאת העוף ספק אך לא חש לפרש כל כך ושותה יין ומיטמא למתים. ותימה למה לא הזכיר בקרבנות תגלחת רביעית זו חטאת [ח] שהרי ודאי נזיר היה ועדיין לא הביא חטאת בהמה בשום פעם ואם באנו לפרש רישא דברייתא ספק נזיר טמא וספק אינו נזיר כלל עכשיו אבל נזיר ודאי היה [ט] ולכך לא יביא חטאת בהמה שהרי אינה באה על ספק לא משתמעא הכי דא"כ הו"ל לפרושי בהדיא ועוד א"כ בשלמים הו"ל למיתני תגלחי או למיהוי שלמי נדבה או שלמי נזיר לענין מורם מהם דבהאי חזה ושוק ובהאי זרוע בשלה. כד"א בזמן שנדר שלשים יום אבל נדר י"ב חדש אוכל בקדשים לאחר שתי שנים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ד' שנים כאותו [י] ענין וכאותה שאמרנו מגלח לסוף שנה כאותה [יא] של סוף שלשים כאותה תגלחי ולכסוף שתי שנים כשניה [יב] ולסוף ג' שנים בשלישית ולסוף ארבע ברביעית טמא בספק ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים דתגלחת מצורע ודאי דוחה איסור גילוח דנזיר ומיד כשיבא לפניו מגלח ראשונה ובשביעית [יג] מגלחת שניה ובשמיני מכניס ידיו לבהונות ושותה ביין ומיטמא למתים לאחר שלשים ושבע כך כתוב בתוספתא ונראה דגרס ששים ושבע לפי שיטה שפירשנו. טמא בודאי ומוחלט בספק אוכל בקדשים לאחר שבעה ושלשים יום שותה ביין ומיטמא למתים לאחר שבעים וארבעה יום [יד] (טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה יום שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעה ושבעים יום) טמא בודאי ומוחלט בודאי אוכל בקדשים לאחר שמנה ימים שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה יום:

אשם זו יהא שלמי נדבה. וא"ת והא אמרן לעיל בפ' איזהו מקומן (דף מז:) דאשם מצורע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי ושלמים אמרי' לעיל (דף כה.) דצריך שיקבל בכלי את כל דמו (של פר) וי"ל [טו] דתקוני גברא שאני: **וסמיכה.** למ"ד (לעיל דף לג.) סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא הוא בהקפת יד ואע"ג דשלמים בעו סמיכה גמר [טז] משום תקוני גברא התירו כדפרישית לעיל ולמאן דאמר דאורייתא הוזכר נמי סמיכה וכן נסכים דבין אשם [יז] בין שלמים טעונין סמיכה ונסכים: **ונאכל** ליום ולילה. ובתודה דאין נאכלת אלא ליום ולילה אין יכול להתנות משום דבעינן לחם ובלחם אי אפשר לעשות תקנה כדמוכח בפ' התודה (מנחות דף פ:):

לוג מאי איכא למימר. פי' דשמא אינו מצורע והוי חולין בעזרה כיון דעביד מינה עבודה שמזה שבע כנגד פתח אהל מועד ונותן על הבהונות ועל ראש המצורע ותימה לזיל ליקדיש ליה קדושת דמים על תנאי אם אינו מצורע דהשתא נמי מייתי [יח] פורתא להשלים הלוג וליקדוש ליה קדושת דמים וכי בעי למיכל השיריים פריק להו כדאיתא בסמוך ויש לומר דהכי עדיף טפי לעשות קדושת הגוף בכל מה שיכול [יט] ותימה לי היאך נותן מתן שבע ועל הבהונות מההוא פורתא שקדוש קדושת דמים דשמא אינו מצורע וזרקו לאיבוד שמן הקדש. ברו"ך:

חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו. משנה זו במס' נגעים פ' בתרא (מי"ד): **אימת** אי בתר מתנות שבע הוה להו שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה בו'. וא"ת והא ר' יוחנן הוא דאמר בפ"ק דמנחות (דף ט.) דמקטירין קומץ עליהם ואפי' ר"ל דאמר אין מקטירין אליבא דר"א מודה דמקטירין כדאיתא התם וכר' אליעזר משני הכא לבסוף דמסיק לשם עצים ויש לומר אע"ג דמקטירין מ"מ לענין אכילה לא משכחת תקנה דהא אסירי שיריים באכילה כדנפקא ליה התם מהנותרת ולא הנותרת מן הנותרת:

ואי קודם מתן שבע. דלמא נדבה היא והקטרתו הקטרה והני הוו להו שיריים וכי הדר מעייל מינייהו לפנים להזות קא עבר משום כל שממנו לאישים קיימו שיריים בבל תקטירו והנך הזאות נמי בשמן כהקטרה במזבח בדבר הראוי להקטיר דמי כך פי' בקונטרס והא דמשני דמסיק להו לשם עצים [כ] הוה ליה למינקט דמדי לשם מיא בעלמא ודוחק בקונטרס לפרש [כן] משום לישנא דקרא דלותביה [כא] מכל שממנו לאישים ועוד אי שייך כל שממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו אפי' בהזאות א"כ קשה הא דאמרי' לקמן (דף פ.) הניתנים במתנה אחת שנתערבו במתן ארבע ר' אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע הא כיון דניתן במתנה אחת אידך הוו להו שיריים וקא עבר משום כל תקטירו מיהו יש לומר דר' אליעזר לטעמיה דלית ליה (שם עט:) רואין כאילו הוא מים ועוד כיון דשירי הדם למזבח ליסוד מש"ה כי יהיב ליה למעלה לא עבר בבל תקטירו כיון דבלאו הכי טעונין מזבח ועוד קשה לימא דיהיב מתן שבע ברישא והדר ממלא ליה וקמיץ ואע"ג דאמר ר"ל בפ"ק דמנחות (ג"ז שם) מנחה שחסרה קודם קמיצה לא יביא מתוך ביתו וימלאנה הא איתותב התם ונראה לפרש דמהקטרה ממש פריך דמקטיר מלוג שמן של מצורע חייב כר' עקיבא דאמר בפ' כל המנחות באות מצה (שם דף נח.) כל ששמו קרבן ור' אליעזר פליג עליה ואע"ג דהך סוגיא כר' אליעזר כדמשני דמסיק לשם עצים כאידך לא מסתברא כר' אליעזר דשמותי הוא אלא כר' עקיבא ואף על גב דקודם מתן שבע איירי שמו קרבן מיקרי כיון דעתיד להיות קרבן כמה [כב] דמקטיר בשר חטאת [כג] קודם זריקת דם דמסתמא חייב ומעיקרא פריך [כד] אי לאחר מתן שבע כו' הוי מצי למיפרך נמי מכל שממנו לאישים ובלאו הכי שפיר [כה] פריך ליה תימה והא קדוש קדושת הגוף

עין משפט
נר מצוה

לז א מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הלכה ד:
לח ב מיי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הלכה ה:
לט ג מיי' שם הלכה ג:

◆

תורה אור השלם

ו. כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהוָה לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיהוָה: קָרְבַּן רֵאשִׁית תַּקְרִיבוּ אֹתָם לַיהוָה וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרֵיחַ נִיחֹחַ: ויקרא ב, יא-יב

◆

מוסף רש"י

טעון שחיטה בצפון. כשאר אשמות: ומתן בהונות. כדין אשם מצורע: וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק. כמותר שלמים (מנחות קה:).

מסורת הש"ס

שינויי נוסחאות

שיטה מקובצת

נוסחאות רש"י כת"י